

דעניי לישון עליהם, והבן גודל צדקתם:
ע"כ מהרה"ג הר"ש אב"ד דק"ק
קלאדאווע שליט"א.

בעזה"י.

גם זאת מצאתי בכתיבת יד,
בגנוי אחד החברים, מליצה נפלאה,
בסיפור נסיעת הנשמה מעולם
העליון לזה"ל, שהוא כערבה
וצי' ומדבר שממון, ועיין אלשיך
פרשת לך י"ב ט, ד"ה ודרך
רמו יאמר, עד ריש פסוק י"ד,
והמליצה הלזו, הוא לשון הנשמה,
והוא מוסר מחריד לב.

מסע בערב.

(בערב לשון ערבה ומרבין).

שלן הייתי בבית אבי המלך הגדול,
אשר לפיו אין ערך, ולחכמתו
אין חקר, ולגודלו ועשרו אין קצה, כל
המלכים לפניו ברך יכרעון, ובמנחתו את
פניו יקדמו, מי ימלא את יקר תפארת
בית מלכותו, ומי יספר את מרבית
עבדיו, אשרי להזכים לשמש את אחד
קטני עבדיו, ומי ימלא את רב עונג
ושלות עולם של בניו כמוני או, מאז
אזכרה אותו, הייתי שוכן בחיקו, בבית
מלכותו הפנימי, אשר כבודו בעצמו
יושב בו תמיד, מפתו אכלתי וממימי
שתיתי, מזיו אור פניו התענגתי, יחד
את כל אחי, מוורים היו לנו כל מצוקות
תבל, ולא ידענו מה זאת דאגה וחוסר,
בעונג תמידי התענגנו, כתר מלכות
בראשינו, וששון וגיל חגורתינו, וחדה
ושמחה בלי קץ הי' לנו, ולא נעדר
מאתנו אור פני אבינו המלך בשום רגע,
לאשרינו אין קץ, לשמחתינו אין גבול,
ולענגינו אין סוף, אין די כח כל לשון
יחידיו, להביע חלק קטן כערך טיפה מני
ים, את טובתינו הצלחתינו ותפארתנו,
ויהי

שהרבי יחן לך מכתב מליצה אליו,
זאז יוכל להיות שתפעל אצל קרובך,
והפסיק החסיד הנסיעה אל קרובו, ופנה
חזרה לגאסטינין אל הרבי, והרגיש הרבי
מיד הדבר, ושאל אותו, למה שבת
בחזרה, והשיב הח' בזה"ל מכיר א' פגע
בי, ואמר לי שדברים בעלמא אינם
כלום, רק הרבי מוכרח ליתן לי מכתב
שלום (דער רבי מוסס מיר געבען
א בריעף צו איהם) והקפיד הרבי ואמר
אליו בזה"ל, כך הוא הדרך ארץ, וכי
כך אומרים איך מוסס דיר געבען, כך
אומרים, לאז דער רבי מוחל זיין אין
מיר געבען א בריעף, בקיצור מכל הדבר
כלה בלא כלום, כך היא הקפדת הרבי
זצ"ל, דבריהן כנחלי אש, אם כי הכל
הי' קורין אותו בשם מיוחד שהוא „גיטער
יוד", עכ"ז הוא הי' רגיל לומר לכ"א
שהרגיש בו שהוא מקיל בכבודו, אני
צריך להיות עניי אולם אתה צריך להיות
לך דרך ארץ:

עוד סיפר לי בשם אביו הרה"צ
מחאדעטש, שאמר לא' שהי'
מהחריפים (השארפע) שהי' רגיל לדבר
על הרבי'ם ואמר ממ"נ אם המדובר עליו
הוא באמת גדול וקדוש, לא יענשהו,
ולא יעשה לו מאומה, ואם לאו אז לא
יכול לעשות לו מאומה, ואמר לו אביו
הרה"צ זצ"ל, שאף אם הגה"ק לא יעשה,
אך הוא נעשה ממילא שבהשמים דורשין
כבודו, ע"כ:

עוד סיפר לו אביו הרה"צ זצ"ל
מהעניות של החמדת שלמה זצ"ל,
שהי' מכנים אורח גדול, אוכלים וישנים
אצלו, וזאת הי' על אפם וחמתם של
ראשי העיר, שאורחים שונים ישנים
אצל הרב מווארשא, והחליטו להחליף
לו המעביל, והעמידו לו מעביל חדשה,
פלאשענע כסאות וזאָפּעס, כאשר יאות
להרב מווארשא, והחמ"ש זצ"ל הבין
כוונתם, ודחק בידו על הגיבעטע זאָפּעס
לעניניהם, ואמר להם מה טובים ורכים הם

שיח שרפי קורש

ויהי מימים בהיותי יושב נוכח אור צח פני אבי, פתאום קראני אבי, בני בני, גשה נא ואשקך בני, כי הגיעה העת, אשר תרחק מאתי על זמן כביר, ללכת לנוד בארצות רחוקות אשר לי, לחפש שם בגנזי ממלכתי אבני חפץ וחלי כתר, והיינו התורה והמצוות, ותשוב הנה עם הפושר והחיל הרב שתמצא: ¹⁷

כמכת חרב עברה על ראשי, ככה נדהמתי לקול השמועה הזאת, אשר לא ידעתי שחרה, ולא בנתי לרעה מאומה, ואחשבה כי אבי ממשל משלים הוא בדבריו אלה, ואפול לרגלי אבי וורם דמעות יצא מעיני, ואקרא בקול חודר כליות ולב, אבי אבי מה אמרת, האותך אצווב ומאור פניך אתרחק על זמן כביר, איכה אחי בלתי מאור פניך, הוי איכה השברת את לבבי ורוחי בדברי המשל הזה, אשר דברת למשחק, ויגביהני אבי מעל הארץ, ויקרבני אל פניו, ויקחני על זרועותיו, וישקני מנשיקות פיו, ומעיניו יז נחל דמעות, ויאמר אלי, בני בני לא משל היו דברי, כי אם אמרים אמת, לא אתה בני הראשון או האחרון, אשר תסע מעם כבודי, ולא יחיד תהי' שם בארצי, שם תמצא עוד את יתר אחיך אשר כמוך יחדיו פה התענגו, ויוכרחו לנדוד שמה, למען יחפשו שם וימצאו את גנזי אבנים הטובות, אשר אינם פה, ואתה כמוהם תשוב עם השלל, ואז תרב שמחתך על אחת אלק, ויהי' לך בתי מלוכה גדולים וטובים מאשר עתה, ושמי יקרא עליך, ואז יערב לך יותר פונג זיו כבודי מאשר עתה, ואנכי אשמח בך יותר הרבה מאשר כעת:

מי יספר ומי ימלל את מצוקות לבבי אז, ומה מאוד נעויתי לקול השמועה היוצאת מפי אבי כי אמנם כן אהי' באלץ לנוד מאתו, כמו שעה נאלמתי דומי' והחשיתי מרוב שממון, ואחרי כן גלתי על צואריו ועיני נגרות כאפיקי

נחלים, ובקול בוכים צעקתי, אבי אבי עטרת ראשי חיי נפשי משוש רוחי פונג נשמתי, איכה אוכל להתרחק מאתך, ואיך מפה, מעונג פולם ושלות נצח, מאור פני מלך חיים אתרחק על זמן כביר, אל ארץ צי' וצמאון וחשיכה ורחוקה מאתך, הוי אבי הנני מתעלף לא אוכל דבר, הלא תבין ותרגיש את גודל עיני' ומרודי בהתרחקי מאור פניך, ומדוע ככה תעשה לבנך האהוב לך, אֶחָ אבוי לי אבי אבי, איכה אוכל איכה אוכל, אבי אבי, וישקני אבי מנשיקות פיו שנית, ועיניו יזולון נהרי דמע, ויאמר בקול בוכים, בני בני מה תסכון לך רב דאנתך ומרבית בכייתך, הלא נאלצת לנסוע מאתי, שאל נא את אחיך אשר כבירים מאתך לימים, איכה גם עליהם עבר כוס הזה, ולא הועילו להם כל בכיות, כי נחוך הוא הדרך הלו, ועוד הנך בני צעיר לימים, ולא לך לדעת את מסרת תשכך, בשלחי אותך מעל פני, וכאשר תשוב בשלום משם, אצא לקראתך ברב ששון, ואז תבין לדעת את רעי, ומלשון בנת לרעי מרחוק ועתה בני הפסק את בכיותיך, ואל תירא ואל תחת, כי לא אעזובך שם, ואל אף כי אתה תהי' בארץ מרחק בעמק גדול עד כי אתה ממך ולא תראוני עוד, אולם אנכי אראך ואהי' עמך ואשימה עיני עליך ולא אפסיק גם רגע אחת מהביט עליך, ואשמרך בכל דרכיך, לבלי יארע לך בני שם מאומה רע, אולם בני בני ידוע תדע את הדרך אשר שם במצוה ההיא כי הוא מלא רכסים ופחתים נחשים ועקרים וצפעונים, ושם ישיגוך הרבה אשר יחפצו להטותך ברב לקחם, כי תשכח אותי ולא תחפוך לשוב אלי, כי ימתיקו לך את מחמדי המערה הזאת למען תשכח מאור פני ומחמדי הרבים, זכור בני אל תשכח ולא תטה אחך קשבת לקול דבריהם, ולא תטה יסין ושמאל

שולחתי הנה, ומי הוא שולחי, וגם מפקיד אבי מורה הדרך שכחתי, עד כי לא הרגשתי שום חסרון, ואמרתי פה אשב כי אייתי' לנצח ולא אדע כל חוסר, כי אעבוד בארץ הלזו למלאות כל מחסורי ומחמדיו, וכה החילותי לחיות לי פה חיי עונג בלי מצרים, אנכי שכחתי מאבי כי לא ראיתי מיום בואי לארץ תלאובות ולא זכרתי מה הי' מקודם, אולם אבי לא שכחני כי לא הרפה מהביט אלי עד כה, ויסבב את פני הדברים, עד כי קרה מקרי לעבור את פני פקיד אבי מורה הדרך, אנכי לא ידעתי מי הוא, אולם הוא תיכף הכירני ויגש אלי וישאלני לשמי, ויאמר לי מאין אתה בני, לא בנתי לרעו, והשכחתי מהארץ הלזו ממקום פלוני, כי לא ידעתי באמת מאין הנני, הוא אנה אנה גדולה, ואנכי לא ידעתי אנה זו מה טיבה, כי לא ידעתי מה יחסר לי כלל, אולם הוא בהמצאת אבי שהי' לו קשר את לבבי אל לבבו מבלי ידיעתי כלל, ואחר כך הלך ממני, ובהתרחקי מאתו תיכף הרגשתי מחלת לב וצמאון גדול להאיש ההוא, לא ידעתי כלל מה זאת, אולם בלי ידיעתי ורצוני רצתי אליו לחפשו, עד כי מצאתיו ויאנה עוד הפעם ויקרא בקול חודר והיינו כי כן שם במחשבות לבין אחובי אחי זכור תזכור את אביך וטוב הדבר כי עוד הנך על הדרך כי מצאתני, כי הנני יושב על הדרך, ולא תתעה מני הדרך הוה כיתר אחיך, אשר כבר נטבעו בבזבז הארץ הלזו, ולא יוכלו למצאני, אם רק לא תטה מני דרך הלז, אז אנכי אלמדך לזכור את אביך, וידעת מי אתה, ומה מעשיך פה, ולמה שולחת הנה, ולא תטור אחרי מחמדיו הארץ החריבה הלזו, ותזכור מאין באת, נדהמתי למשמע דבריו, לא ידעתי משר אמריו, אב דרך, מאין באתי, מטרת נסיעתי, לא אטה מני אורתי, הלא אנכי ידע את אבי

ושמאל מן הדרך אשר אני מראה לך, כי אם תטה לצדי דרכים, יקרו לך הרבה צרות לאין חקר עד כי תשוב אלי, כי תאבד דרך, לזאת אל נא תטה ימין ושמאל ושולחתי שם פקיד אחד מעבדי, והוא צדיק הדור! אשר יורה לך הדרך אשר תלך ולא תטה מגו, ראה ושמע בני לכל אשר אני מצווה אותך, וזהר בני מהרפש והטיט ומדמנה אשר שם למרבה, כי לא תגאיל את מחלצותיך בעב טיט הלזו, שים אל לבך היטב את כל דברי למען לא תשכחם והחזק במורה הדרך אשר שם ולא תרף ממנו, ואז תהי' בטוח כי יהיו נקיים מחלצותיך בעת אשר אשלח מלאך [הוא מלאך המות] פתאום כי תבא אלי:

נפילתי שנית על צוארי אבי ברב בכיות, והוא גם הוא בכה למולי, והחזקתי בו בכל כחי, ולא רציתי להרף ממנו, עד כי באו עבדי אבי ויגזלו אותי בחזקה מידי אבי, ואנכי נתעלפתי ונרדמתי בתרדמת אלקים, עד כי שכחתי את הכל לא זכרתי עוד את אבי והיכליו ותענוגיו, הקיצוני והנני כמערה אחת והיינו בבטן אמן מלוכש במלבושים עבים הבטתי אל כל עבדי ולא ידעתי מאין הנני פה ומה מעשי, ומקץ ימים עברתי במעבר [היא הלידה] והנני בא אל ארץ תלאובות, אשר זרה לי מתמול שלשום ויבואו אלי שנים אשר זרו לי, ויקרבוני ויאמרו לי כי הם אבי ואמי, וימחו את דמעותי, כי הייתי בצער גדול לא ידעתי מי אני והיכן הנני, עד כי הסכנתי לארץ תלאובות זאת, והייתי כאחד מהם, ולא זכרתי את אבי ולא תענוגיו, לא זכרתי את בכיותי, דמיתי כי משה אני ופה אהי' כל ימי, לא ידעתי מאיזו שווה גליתי, ולא ידעתי כי אשוב שמה, דמיתי כי פה אשאר לנצח, הסכנתי לדרכי הארץ הלזו, ערבו לי מחמדיו, דמיתי כי אין עונג יותר מהם, לא ידעתי כלל למה

שיח שרפי קודש

החשיכה הלזו, ולא אראה צצה אחרת, זולת כי בכל שלשת הפעמים שבכל יום, בעת עמדי לפני אבי בתפלה, ארבה אליו תחנוני כי יצילחני בדרך הזה אשר שלחני, וישמרני מכל רע, וישיבני אליו כבתחלה, נקי מכל כתמי עולם הזה, ואזכה לאור פני מלך חיים, כאשר בראשונה בשנים קדמוניות, ואעמוד לפניו לנצח נצחים, מבלי שום פירוד עוד, רק אתיחד בו לעולם ועד, אמן:

ומכתב מאת הרה"ק מסטריקוב זצוק"ל.

ב"ה יום א' ויקרא תרל"ג סטריקוב.

לכבוד ידידי מחו' המופלא נגיד
וחסיד מפורסם כש"מ פייבלר
נר"ו.

שלום ובריאיות ועושר וחיים וחג שמח
לך ולכל אנשי ביתך. המנה
קבלתי לשמחת פורים, אבל האגרת
השנית אשר בא לידי בשווען פורים
העציב את רוחי, אנכי דברתי טוב
אליכם, לא כמאמר אשר כתבת אלי
בשם אחי מ' יעקל יחי', בתחלה
החילולי בקול דממה דקה, לא בקול
רעש גדול לבלתי אראה כנוגע, אולם
אחרית דברי, כי גם הרב גם הנספחים
אליו, לא נכונים המה, לעד מצאתי
איזה שורות אשר החילולי לכתוב,
והנם רצופים פה אבל באמת הכל הבל
אם הדברים אינם נשמעים בקודש,
וכבוד אדומו"ר שיח' הוא איש קדוש
ונורא ולא ישא פני כל כופר, ממנו,
חסידים, כבוד, הכל מאפס ותהיה
נחשבו לו, לסור מדין תורתו חלילה
מצעד אחד, ומי ישיבנו? הבו לכם
צצה, אנכי ידידכם בכל לבבי ונפשי
אגיד לידידי תשואות חן על השמירה,
אשר אמר לשלוח ואבקשהו כי ישלחנה,
נקי מכל מכשול חלילה כי בדעתי
לאפאתה

אבי ואמי, ואת הדרך אשר אני הולך,
ומה מעשי פה, אולם לא יכולתי להשליך
אחרי גווי את דבריו, כי נפשי נקשרה
בנפשו מבלי משים, ובלי רצוני, אך
נדהמתי לקול דבריו, והייתי תוהה
תמיד לתור לדעת את כוננו בקצרה,
הוא גזל את מנוחתי ולא קיבלתי עוד
עונג מכל מחמד, ולא יכולתי להתמהמה
הרבה בלתי, כי לבבי ורוחי נקשרו בו,
והרבה פעמים הלכתי אליו, והוא מעט
מעט האיר את עיני, וגילה את לבבי,
לדעת מי אני, ומה מעשי פה, ומי
שלחני הנה, או לאט לאט החיליתי
לזכור¹ כמו מן החלום, את אשר עבר
עלי, ועד כה תפסע רוחי בקרבי, מוכה
קצת בתמהון, פעם יקש עלי הרגלי
למחמדי ארץ הלזו ודרכי, אשר הסכנתי
בם, ופעם יגברו עלי דברי הפקיד מורה
הדרך, אך בין כה וכה גדלה עצלותי,
מלחפש אבנים טובות, ומעט מאוד אשר
מצאתי עד הנה, אולם זאת נחמתי
בעיני, כי הנני יודע על ברור מאין
הנני, ומה מטרחי, ואזכור מי אבי, ומי
פקידו מורה הדרך, וכי נפשי אליו
קשורה בעבותות אהבה, עד כי בחסדי
אבי האמיתי בטחתי, כי לעולם לא אסור
מנו, אולם לצומת זה חסרונות ארצי
אשר הורגלתי במו, ימנעוני ויפתוני
כפעם בפעם מלחפש מטמוניות, כי
ידמה לי בכל עת שיחסר לי ענין אחר,
ואחר מלאי לי אך את החסרון הזה, אז
אשוב לחפש בגנוכי אבי ומלכי, וכה
עבר עלי זמן כביר, וידעתי כי יקרב
היום אשר אבי ישלח עבדו, ובעת
הזכיר מזה, אחרד כצפור מים, ולפעמים
אשוב לשינת אולתי, ואשכח כמעט קט
את מטרת בואי הנה, וכה יעברו עלי
הימים בתהפוכות שונות, בלי מנוחה
על דרך אחד מוגבל, ובכל עת אקוה,
כי מהיום אקח בכל עוז את עצמי,
לחפש ולפשפש האבנים טובות, ואשליך
אחר גווי, את כל עיני מחמדי הארץ

שיח שרפי קריש

בלוג"ח ומברכו ב"ט ולכוח"ט, ולרוחב
לב ולב שמח.

רפאל בהגאון הקדוש שליט"א
מפ"ק טשעכנאווי.

בזו הרגע הזכרתי אותו לטוב על המכתב
אשר השגתי היום וכאמור קרא
בעצמו המכתב לפני ומברכו בכ"ט ג"כ
על המכתב מהיום:
ממני רפאל הגי"ל.

אשר שלח לי ידי"ג הרה"ג
מהור"ר צבי יחזקאל מיכלוהן
שליט"א בועד הרבנים בורשה
אשר שלח לו ש"ב מהור"ר מנחם
מענדיל במוהרי פראהמאן
מעיר פילץ.

א) סיפר לי דודי מהור"ר דייבעלי
בהגביר הח' מהור"ר אשר
ז"ל קאזלאוסקי ממאלעניץ אשר פעם
אחת בהיות אדמו"ר מהרח"ה מאלכסנדר
זצ"ל במאלעניץ והוא אז הי' ילד קטן
הוביל אותו אביו ר' אשר ז"ל לאדמו"ר
הנ"ל וסיפר לו שהוא נכד ר' הירשלי
ברלינר ז"ל מפטרקוב השיב אדמו"ר
ז"ל את ר' הירשלי הכרתי מפשיסחא
והוא הי' אברך תכשיט:

ב) עוד סיפר לי אשר פעם אחת בא
הרבי ר' בונם ז"ל מפשיסחא
לפטרקוב ושבת בכפר אחד סמוך לעיר
ואמרו אז שבא לעשות שלום עם הרה"ק
ר' ישעי' זצ"ל מפשעדבארז ובאמצע
השבוע נסעו אליו וקצנו הרב ר' ליבוש
ר' טבלי"ס ז"ל והג"מ דוב חריף ז"ל.
והר' ר' יחזקאלי טארלער ז"ל וגיסו
של הגאון מוהר"ר משה אהרן ז"ל
מקוטנא ואמר להר' ר' דוד חריף ז"ל
ביני ובינך יש חילוק רק כחוט השערה
ואחו בשער שלו וכי הרבי ר' בונם
ז"ל הי' לו שערות נאים כמו פעללענע

האחר

לאפותה בהתנור ראשון, לכן ימהר
מעשהו! ויודיענו אם נתן החיטים עוד
הפעם על המלינעק, כי הי' ביניהם
גרגרים נשחתים:

ידידך אוהבך הק' וואלף לאנדע.

מעסקי אודיעך, לו אכחש יהי' לי
חלילה היוק איוה מאות רוב"כ
והנחתי בתוכו ממון הרבה אשר לקחתי
עפ"י היתר עיסקא, אולי ירחם ה' כי
תיטב העת - ואצא כשר, הכל ביד ה':

ומכתב מאת הרה"ק ר' רפאל זצ"ל
בהגה"ק מטשעכנאווי זצ"ל.

ב"ה יום ג' י"ז אלול תרל"ג לפ"ק.

שלום לכבוד מחותני היקר ומהולל
נגיד מפורסם ונדיב כ"ש מו"ה
שרגא פייביל פרידמאן נ"י.

מכתבו מיום ב' שבוע העברה הגיע
לידי ע"י הפאסט ביום א'
שבוע זו - ומיד הלכתי עם המכתב לפני
כאמ"ו הגאון שליט"א - והשיב לי בזה
הלשון - אשכנו - וואס וויל ער האבען
עס איז שוין בעסער אויף די אוגען -
ומאד הי' לפלא בעיני כי בהמכתב הי'
כתוב אשר יש לו כאב עינים למאד
וכהיום אשר בא לידי מכתב שלו ע"י
הפאסט, אשר נכתב ביום ועש"ק, שבוע
העברה ראיתי אשר רוח ה' דיבר בו,
כי בעת הזאת הוטב לו על עיניו -
אי"ה אזכיר אותו עם ב"ב ועם אנשי
עירו לטוב לפני כאמור שליט"א
וימחול להודיע לי בכל עת ממצב
בריאתכם - אי"ה אזכיר אתכם לטוב
לפני כאמור שליט"א בר"ה הבע"ז
כאמור שליט"א מברך אותו לרפואה
שלמה על כל איבריו ולהצלחה בכ"ע
אותו ואת ב"ב. ממני ידידו הרו"ש

הברית מילה נפטר פתאום ומחמת גדול המהומה והרעש לא הובילוהו לקרימיטאוו ששייך לה רק הובילוהו לפילץ ויען שהי' אברך נכבד הניחוהו החברא קדושה דפה לתומם סמוך לוקני ר' ליבוש ז"ל הנ"ל, ואח"כ במשך הרבה שנים היו פה זקני הנ"ל מורשה ונזכרו המעשה הנ"ל מהמכירה והיא לפלא :

ד) ערך מהנ"ל, סיפר הרה"ק מהור"ר פינחס מנחם זצ"ל אבר"ק פילץ אשר הי' זמן רב אשר זקנו החידושי הרי"מ ז"ל הי' רגיל לומר מאמר אחד מספר פנים יפות מבעל הפלאה ז"ל אחר השלחן בחדר הפנימי שלו לפני החסידים וכן הוא בעצמו נוהג כל השנים שהי' בפה אמר מאמר אחד מספר פנים יפות בסעודת שחרית ופלא בדבריו :

ה) ערך מהנ"ל, כאשר הי' פה פעם אחת החסיד ר' בנציון מאסטורובה ז"ל סיפר לי שפ"א בליל ש"ק אחר השלחן פתאום התחיל אדמו"ר החר"פ זצ"ל להלל ולשבח את ההפלאה זצ"ל מגדול צדקתו וגאוונו שהי' גאון גדול קדוש עליון ומקובל גדול מאין כמוהו והאריך בשבחים ובתהלות אשר נתבהלו ונשתוממו כל החסידים שעמדו אז כי לא שמעו מעולם שבחים כאלו :

ו) ערך מהנ"ל, זקני ר' ליבוש פילצער הנ"ל הי' חתן הרה"ג ר' דוד הלוי בירנבוים ז"ל מפתחונתנו של הגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל כי בנו הג' ר' שמואל הלוי בירנבוים מדובנא הי' חתן הגאון ר' עק"א ומוזכר בשו"ת רעק"א בד"ה לחתני ר' שמואל בק"ק פילץ וזקני מהור"ר דוד הנ"ל הי' ג"כ חתנו של הרה"ג ר' שמעלקא ז"ל עסינגער מפה (נכד הר"ר שמעלקא וההפלאה) :

ז) ערך מהנ"ל, זקני ר' דוד הנ"ל הי' גדול בתורה וצדיק נשגב תלמידו של הגה"ק המגיד מקוויניץ וחברו של הרה"ק ר' דוד טלעבוב זצ"ל

האארן אבל החוט השערה הזה לא תרגיש כל ימי חיך דער רבי ר' בינם האט געהאט האאר אזוי ווי פעלל האט ער אנגעכאפט איין האאר אין האט געזאגט צו ר' דוד זעהסטו צווישען מיר און דיר איז נישט מעהר קיין חילוק ווי די האאר און די האאר וועסטו נישט דערוועהן כל ימי חיך. ואח"כ אמר לר' יחזקאל טארלער הלא רק עבורך באתי כי הרבי היהודי ז"ל בא אלי ושלאתי וואו האסטו מיר געזאגט מיין יחזקאל'ן, ואמרו אז שכוונת הנסיעה של הרבי ר' בונם ז"ל הי' למשון ולהשיג את השלשה החסידים הללו ר' יחזקאלי וה"ר דוד וקננו הר' ליבוש ר' טבליס ז"ל :

ג) ערך מהנ"ל, מדי דברי עמו אספרה לו דבר פלא אשר סיפר לי אבי ז"ל, ומפורסם כעת בין החסידים אשר פעם אחת בא לורשה זקני ר' ליבוש ז"ל אבר"ק פילץ הנקרא ר' ליבוש פילצער ואדמו"ר בעל חידושי הרי"מ ז"ל דר אז בורשה וזקני הי' עיף ויגע והשתרע א"ע על הספסל לישן מעט בביהמ"ד ובנתיים התפללו החסידים תפלת שחרית בביהמ"ד וחפצו לשנות יי"ש ולא הי' מי שיקנה להם וזקני אבי אבי ז"ל המפורסם ר' יוקיל פראמאן ז"ל מורשה הי' רגיל לומר מילי דבריחוחא כידוע ואמר אני אתן לכם עצה, למכור קרקע סמוך לר' ליבוש פילצער ז"ל ויהי' לנו לקנות יי"ש ועמד אז אברך אחד נגיד שמו ר' אלתר ואמר בצחוק אני אתן א' ר"כ בעד הקרקע וקנו יי"ש ושתה, ואח"כ עברו הרבה שנים ונשתכח כל הדבר והאברך ר' אלתר הי' חשוכי בנים ר"ל נתן כל רכושו לאשתו שתקבל גט פטורין ואח"כ נסתבב הדבר שנשא אשה מכפר אגראדוניץ הסמוך לעירנו פילץ בת הג' ר' ישעי' ליפשיץ ז"ל ובמשך שנה אחת הוליד בן, וקודם

ט) עוֹד מהנ"ל, דו"ר ה' שמעלקא עטינגער הנ"ל, ה' למדן ועילוי גדול וגביר עצום שר וטפסר ומפורסם בכל ארץ פולין וה' מגדולי חשובי חסידי ווארקע וסיפר לי אאמור"ר ז"ל מה ששמע בעצמו מפי הגביר החסיד ר' בענדיט ז"ל מעלקוש שהוא עמד שם באותו מעמד כאשר דו"ר ר' שמעלקא לקח ברכת הפרידה מהרה"ק מוהר"י מוארקע זצ"ל אז קרא את שני בניו הרה"ק ר' מ"מ ז"ל והרה"ק מהרי"ד מאמשינאו ז"ל ובקש את דו"ר ר' שמעלקא ז"ל שיברך אותם:

י) עוֹד מהנ"ל, ואם כ"ת יחמוץ לדעת את גודל חשיבותו של דו"ר ר"ש ז"ל יחזי כ"ת מאן גברא רבא שחפץ להתחתן עמו שאדמו"ר הרה"ק הרמ"ם מקוצק זצ"ל שלח במכיוון את משמשו הנאמן לפה עיר פילץ את הרה"ק ר' הירש זצ"ל מטומשוב וזקני ר' ליבוש פילצער הנ"ל הגם שלא ה' שוה בשוה עם גיסו דו"ר ר"ש ז"ל בכ"ז לכבודו של אדמו"ר הרה"ק ר' מ"מ מקוצק זצ"ל הלך תיכף עם הרה"ק ר' הירש מטומשוב ז"ל לביתו של דו"ר ר' שמעלקא ז"ל אבל הצליח מעשה שטן אשר הנערה לא נתרצתה על השידוך באמרה שאינה חפצה בנדוני' של מעות פדיונים והסוף ה' שהנערה נחלה במחלת מרה שחורה ר"ל וישבה סגורה בחדר מיוחד ולא נשאת לאיש עד יום מותה:

יא) עוֹד מהנ"ל, שהאדמו"ר רמ"ם מקוצק ז"ל, צעק מדוע ימאן ר' שמעלקא הנ"ל מלהתחתן עמי, אולי מתמת יחוסו גם אנכי מן היחוס הזה, ואמר אדמו"ר רמ"ם מקוצק ז"ל חפץ אני רק שישאר מהר"ש הנ"ל עכ"פ דור אחד כשר וד"ר:

יב) עוֹד מהנ"ל, סיפר לי דו"ר ה' ר' נתן שפירא ז"ל בנו של הרה"ק ר' ברוך מטשיועווא ז"ל חתן זקני ר' ליבוש פילצער ז"ל הנ"ל אשר

זצ"ל, וישב כ"י ימיו סגור ומסוגר על האורה והעבודה רק איוה פעמים בשנה נסע ללייפציג במסחר התכשוטין, והרה"ק ר' דוד מלציב אמר שזאת הויק לו מה שה' נבדל ופרוש מבני אדם לגמרי, וגם אמר עליו שכאשר ה' בלייפציג ה' עיניו כמו בתיבה סגורה, ויצא שמו בכל קצוי תבל וגודל עשרו והפריו נדוני' גדולה עד שנתחתן עמו הגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל אבל ר' עק"א דימה בנפשו שמחותנו הוא רק עשיר ולא בן תורה וה' חלוש לעת זקנתו ולא רצה לנסוע עם בנו על החתונה לפזונא אבל רעק"א כתב לו שהוא מבטח לו שלא יויק לו הדרך ולכן נסע להבטחתו של רעק"א, ובבואו לפזונא כאשר התחיל ר' עק"א לאמור דברי תורה באמצע הסעודה התחיל זקני ר' דוד"ל לפלפל עמו אז נוכח רעק"א לדעת כי מחותנו מלבד עשרו הוא ג"כ למדן מופלג, אז התחיל לרקד עמו:

ח) עוֹד מהנ"ל, בעת אשר ה' זקני ר' דוד"ל הנ"ל על החתונה בפזונא ה' עמו גם חתנו זקני ר' ליבוש פילצער ז"ל הנ"ל, ושאל ר' עק"א את זקני ר' דוד"ל ז"ל הנ"ל אודות אשר הגיע אליו מכתב מגדולי הרבנים בפולין בבקשה להסכים להתחתן להחרים את כת חסידים פושעים שקמו מחדש בשם חסידי קאצק ורוצים להסית ולהדיח את ישראל ח"ו והשיב לו זקני ר' דוד"ל הנ"ל אנכי איני בקי כ"כ בזה, אבל חתני ר' ליבוש הוא מהחסידיים הללו, וכאשר קרא אותו והציע לפניו וזקני ר' ליבוש ז"ל הנ"ל הראהו לדעת כי שקר דברי המכתב אזי נתן רעק"א תודה להשי"ת שנתעכב לחתום על החרם ואמר שמחמת זה נתעכב לחתום תיכף יען כי נראה בעיניו סתירה שכותבים כת חסידיים פושעים, אם פושעים אינם חסידיים, אם חסידיים אינם פושעים:

שיח שרפי קודש

שם והשיב הרה"ק מווארק' זצ"ל אני מאמין מאד בדברי חכ"ל שאמרו אשר חוט של עירוב נחשב כמו מחיצה לכן אני עושה עירוב בחדרי ונחשב כמו ב' חדרים. והוא פלא:

טו ערך מהנ"ל, שמעתי שכאשר נסע פעם הראשונה הרה"ק בעל קדושת לוי זצ"ל להרבי ר' שמעלקי זצ"ל בשיבו לביתו שאל אותו חתנו מה למדת שם והשיב אנכי למדתי שם שיש בורא כל העולמים בשמים אוי קרא חתנו את המשרתת ושאלה האם תדע שיש בורא עולם ואמרה הן, ואז השיב הרה"ק מבערדיטשוב זצ"ל אז פאר וואהר זי זאגט נור אבער איך ווייס עס:

טז [אמר המאסף שמעתי דבר נאה ומתקבל פעם אחת ה' בעיר אחד חסידי קוצק מתנגדים על הרב אב"ד שבערים כי הוא נסע להרה"ק מווארק' זצ"ל והרה"ק מקוצק זצ"ל הסכים עליו שראוי להורות ולדון ופ"ל הציעו לפניו במבויין בכדי לנסותו שאלה אחת אשר באמת לא ה' והורה שלא כדון וסיפרו דבר הזה לפני הרה"ק מקוצק זצ"ל והשיב להם תאמרו לי אם יודעים אתם להורות? ושתקי כולם ואז אמר להם האדמו"ר מקוצק זצ"ל אם כח השואל אין כאן גם כח הנשאל אין כאן ואם באמת שאלה אין כאן ממייל? אין הרב יכול לפסוק הדין. והבן:

יז מה שכתב אלי ידי"ג וכו' הר' דוד רוזנבוים מסוקולב ג"י, שמעתי שהרבי ר' בונם זצ"ל מפשיסחא אמר על החידושי הרי"מ זצ"ל סימן מ' ש"ח שנרמז בו שמו ושם אמו (עיין בס' דרך צדיקים דף ל"ב) ושמעתי מחותני הרה"ח מהור"ר ישעי' סג"ל שאפראן ג"י בשם הרה"ק ר' אברהם מפאריסאוו ז"ל שאמר שמעולם לא עלה על לבו שרבו מרן הבעל שפ"א זצ"ל מגור אינו בעצמו משיח או לכהפ"ח שהוא יביא את

בבואו לקוצק שאל אותו אדמו"ר מקוצק זצ"ל אודות השידוך והוא הפליא מאד את דודו ר' שמעלקא ז"ל כמובן ואוי שאל אותו אדמו"ר ז"ל בנצרה א"כ אתה אומר מדוע הוא הולך בשערות ארוכות כ"כ וכי כן ה' באמת דרך לבושון אף כי מעולם לא ראה אותו אדמו"ר מקוצק ז"ל ואוי הצדיק אותו דר"ו ר' נתן ז"ל אשר מחמת שהוא רגיל לנסוע להכפרים ולסחור עם הפריצים הוא מוכרח ללכת בנימוסי המדינה, ואוי שאל אותו אדמו"ר זצ"ל עוד הפעם בקול גדול א"כ אתה אומר מדוע אינו נוסע לפה? ואז השיב לו דר"ו ר' נתן ז"ל במעט חוצפה כדרך הליטוואקעס כי הוא ירא מכם כי אומרים שאתם לוקחים הכסף מהעשירים בלי"א מען זאגט או איהר נעמט צו דאם געלד ביי די עשירים. ואי השיב האדמו"ר זצ"ל בקול רעש נו ווי דען זאָנסטו זאל איך טון? (יג) ערך מהנ"ל, שמעתי בשם הרה"ק מהר"י מווארק' זצ"ל על הפסוק וגמליהם נושאים צרי ולט וגו' מירושלמי רש"י ז"ל להודיע מתן שכרן של צדיקים שאין דרכן של צדיקים לשאת רק נפש ועטרן שריחן רע ולזה נודמנו בשמים כדי שלא יזווק מריח רע והוא פלא על כל היסורין שעברו עליו ופקוח נפש לא חס הקב"ה עליו רק שלא יריח ריח רע? ואמר הרה"ק מווארק' זצ"ל אשר על כל היסורין המתיחסים אל הגוף לא חס הקב"ה אבל ע"ד רוחני המתייחס אל הגשמה לא חפץ הקב"ה לנגוע אף על חוט השערה וריח מתייחס על הגשמה כמאמרם ז"ל איוה דבר שהגשמה נהנית בו זה הריח ודפח"ח: (יד) ערך מהנ"ל, סיפר לי ידידנו ר' יעקב יצחק מפלינסק אשר בעת שדר הרה"ק מהר"י מווארקע זצ"ל בזוריקה ה' אביון גדול ודר רק בחדר אחד ושאלו אותו החסידים היאך הוא יכול ללמוד ולהתפלל בחדר אחד שישינים

רחוק מקבר הרבי ר' שכנא זצ"ל. ושמעתי טעם על מה שאמר הרבי מלובלין שכל הגדולים שנקברו בלובלין המה כבר בא"י חוץ מרבי ר' שכנא שהוא עדיין רב שם, כי המנהג שמה בעת קבורת הרב אומרים החברא קדושה שמסלקין אותו מהרבנות ומבטלין את כתב הרבנות ואצל הרבי ר' שכנא שכחו מלבטל הכתב-רבנות ע"כ הוא עדיין רב בלובלין :

(הגהה, ואני בעצמי הייתי על ביה"ח בלובלין וראיתי אשר הקבר של הרבי מלובלין זצ"ל אינו סמוך לקבר הרבי ר' שכנא רק לא רחוק אך ה"ראש הברזל" מונח סמוך לרבי ר' שכנא ושאלתי להוקנים ואמרו אשר הרבי זצ"ל לא אמר במפורש שיניחו אותו אצל קבר הרבי ר' שכנא רק הגיד שהרבי ר' שכנא זצ"ל מונח בלובלין כי הוא רב דלובלין אבל שארי גאונים וצדיקים דשם כבר אינם שם ותמיד ציוה לילך על קבר הרבי ר' שכנא זצ"ל להתפלל על איזה צורך ומזה הבינו שרוצה שיניחו אותו אצלו אבל הקבר של הרבי מלובלין זצ"ל איננו רחוק משם. וגם קבר הגאון ר' יעקב פאלאק זצ"ל סמוך ל"ראש הברזל" חפץ בעבורו את הקבר הלו עד שחפר הרה"ק מרופשין זצ"ל הקבר הנ"ל והניחו אותו שם):

(ב) שמעתי מזקן אחד מפה אשר הרה"ק מגור בעל שפת אמת זצלה"ה נסע אחר פטירת הרה"צ בעל חידושי הרי"מ זצלה"ה לרה"ב מאלכסנדר זצלה"ה ובתחילה לא הי' נוסה אליו אך בעת בואו אמר אליו הרבי מאלכסנדר זצלה"ה תדע שיין המשומר איז טייטש גיהייוונטער וויין תדע אז מען וויל זיין העכער ווי מען איז מאכט עס קאלע אז אמר הרה"ק בעל שפת אמת כי עתה מקבלו לרבו בלבב שלם כי בזאת שהרב הקודם מסיים בזאת צריך הרבי

משיח צדקנו ע"כ, ועיין בחת"ס בליקוטים סימן צ"ח כמו שהי' אצל משה רבינו ע"ה שהי' הגואל נודקן שמונים שנה ולא ידע ולא הרגיש בעצמו שהוא יהי' הגואל ואפילו כשאמר לו הקב"ה לך ואשלחך אי פרעה מלך מצרים סירב ולא רצה לקבל על עצמו כן יהי' אי"ה הגואל האחרון, ומיום שחרב ביהמ"ק מיד נולד אחד הראוי בצדקתו להיות גואל וכשיגיע הזמן יגלה לו הקב"ה וישלחו ואז יערה עליו רוחו של משיח הגנוז וטמיר למפעל על בואו וכאשר מצאנו בשאול המלך אחרי שנמשח בא אליו רוח ממשלה ורוח"ק אשר מלפניו לא הרגיש בעצמו בו, כן הי' הגואל הראשון וכן יהי' הגואל האחרון והצדיק הזה בעצמו אינו יודע ובעונותינו כי רבו לא זכינו שיערה עליהם רוחו של משיח אם כי הם ראויים לכך ע"ש:

נשלח לי מאת ש"ב ידיד נפשי
הרה"ג חו"ב מהור"ר חנוך
העניך ארנער שליט"א אבד"ק
לאסקאראוו והגליד.

(א) שמעתי אשר הרה"ק אדמו"ר הזקן מסוכטשוב זצ"ל אמר שמקומו לאחר מאה ועשרים שנה הוא רק אצל חותנו הרה"ק מקוצק זצ"ל והרה"ק מקוצק זצ"ל אמר שמקומו הוא רק אצל היהודי הק' זצ"ל וכן שמעתי שהרה"ק החווה מלובלין זצ"ל היה שיקברו אותו רק אצל הרבי ר' שכנא זצ"ל כי כל הקדושים ינקברו בלובלין אינם בלובלין רק וויי ר' שכנא זצ"ל לפי שהי' רב דלובלין ומנחם בלובלין ושמעתי ע"ז אחרי פטירתו חפצו לקברו אצל און וקדוש אחד ולא הניח הרב מלובלין ונקרא "ראש הברזל" ותפס הרה"ק ר' נחמיה מרופשין זצ"ל המרא וחפר קבר שלא במתכנין לא

שיח שרפי קודש

השטן דאס רוצים לעבוד הקב"ה אינו מעבד השאור והתירוק ע"ז דבאמת ביוה"כ אינו משטין ושפיר אינו מעבד יעיי"ש וכדי להראות לשטן שאפ"י הצדיק היותר גדול אינו חפשי משגיאות וכמובן:

ד) סיפר לי אבי מורי ז"ל בהיותו בקאצק פעם אחת פתח אדמו"ר מקאצק וצלה"ה פתאום הפתח לבא לביהמ"ד וצעק בלשון זה האז אוי האב איך גימיינט איך האב גימיינט איך וועל האבין צעהן ווייסע יופעצעט ולא יותר וברחו כולם מתוך החלונות מרוב אימה ולא נשאר כי אם הרה"צ ר' יחיאל מאיר מגאסטנין כי לא הי' יכול לברוח ועמד בפחד ואימה ואמר לו הקאצקער דיך מיין איך נישט:

ה) סיפר לי אאמור"ר ז"ל אשר פעם אחת אמר הקאצקער אתם יודעים מה שאני יכול אני יכול ליקח אברך אשר משוקע בתאות עוה"ז ולמאס אותו עד אשר לא יכול לשמוע ככל מהתאוה ובעת שמעו יקיא המאכל: ו) סיפר לי אאמור"ר ז"ל שפעם אחת התנצל לפני הרבי מקאצק וצלה"ה אשר בנו הילד הוא אחי ישראל יצחק ז"ל הוא חולה על חולי נופל רח"ל וכתב בקוויטעל חולי חן בראשי תיבות וכאשר ראה את הקוויטעל אמר הקאצקער צ דאס האט קיין חן נישט מאז עד יום מותו הי' בריא אולם:

ז) סיפר לי חסיד אחד זקן ונכבד אשר בעת שהי' שמעו של הרבי מקאצק חולך בכל הארץ שמע בעל בית אחד מעיר גאריי מחוז טאמאשאוו שהי' יליד עיר טאמאשאוו מקום מולדתו של הרבי מקאצק וצלה"ה והתפלל מאוד ואמר הוא יהי' רבי והלא אני למדתי עמו יחד בהדר אחד בהיותנו קטנים וכאשר החסידים שמעו זאת התחילו לחקור אצלו על התנהגות הקאצקער בהיותו עוד קטן ואמר שאינו יודע כלום

כי

הרבי החדש להתחיל ומעשה הי' קודם פטירת החידושי הרי"ם קרא אליו את נכדו השפת אמת והראה לו פלעשיל יין עם שמרים ואמר לו זעסט מיין קינד דאס איז יין המשומר אז מען וויל גיין העכער ווי מען איז באמת לא די וואס עס איז קאלע עוד מקלקל לדבר אחר הטוב, מזה ססיים החידושי הרי"מ התחיל הרה"ק מאלכסנדר:

ג) שמעתי אשר הרבי מווארקע הרה"ק ר' יצחק וצלה"ה שאל פעם אחת להרבי מקאצק הרה"ק ר"מ וצלה"ה פירוש המהר"ל מפראג בס' דרך חיים במה שכתוב במשנה כל מי שיש בו שלשה דברים בדף ק"א עמוד ב' במה שחילק בין לשון עמו ללשון אלו וכתב שאצל אברהם אבינו ע"ה נכתב ושני נערי עמו ואצל בלעם נכתב ושני נערי אלו, והאמת הוא שנכתב בתורה להיפך והוא פליאה נשגבה ואמר לו הקאצקער יצחק וואס זאגסט דו ואמר לו הרה"ק מווארקע פשט שהמהר"ל ח"ו לא טעה ונציין בסוף ס' דרוש על התורה והמצוות ממהר"ל מפראג פירוש נכון וח"ו לא טעה) ואמר לו הקאצקער ואני אומר שטעה וזאת נעשית במכיוון מן השמים להראות הגם שהי' איש אלקים ורוח דאלהון בי' ולא הי' דבר רז ונעלם ממנו לרוב גאווה וקדושתו עכ"ז הי' רק בשר ודם ושגיאות מי יבין (אמר הכותב פירוש דבריו נראה עפ"י מאמר המדרש ששאל עוזא שר של מצרים הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז אמר לו הקב"ה וכי אתה דן שוגג כמדיד אונס כרצון ועוד איתא במדרש שטוען השטן ביוה"כ מי כעמך ישראל שעומדים יחף ואינם אוכלים ושותים ומתפללים ואין ביניהם מריבה ופי' היערות דבש ובאלו הדברים רוצה השטן לקטרג ח"ו דכל השנה על מה שאינם עובדים את הקב"ה חיי התירוק כי שאור שבעיסה מעבב מש"ה מראה

ואין חילוק ביניהם רק בזמן שהוא בדור אחרון ואלמלא הי' בדור הראשון הי' כאחד הראשונים וצריכים לדייק בדבריו כדברי אחד מן הראשונים וכן כתב בתשו' אחת האה"צ סי' קכ"ב לא ליהורא רק כמתנצל:

יא) אמר ע"ע כמו ששלחו להאר"י הקדוש לעוה"ז לגלות דרך הדש בנסתר כן שלחו לו מן השמים לגלות דרך חדש בנגלה:

יב) וכן שמעתי אשר פעם אחת נסע לביאלע והי' אצל הרבי מביאלע ר"ב זצ"ל והי' סגור ומסוגר כל הלילה אתו יחד והשתעשעו בתורה ובבוקר אמר הביאלער רבי זצ"ל בנגלה אני מודה לכם שאתם חד בדרא אבל בנסתר האיך והשיב לו אדמו"ר מסאכטשוב זצ"ל הלא הוא תורה חד וכנגלה כן נסתר:

יג) שמעתי אשר פעם אחת כתב למדן אחת אדמו"ר זצלה"ה מסאכטשוב קושיא אחת במס' ביצה וטעה הלמדן הנ"ל בפשט הסוגיא ולא רצה אדמו"ר זצלה"ה להשיב כלל ואמר אשר התלמידים שלמדו אצלו הי' מי שהי' אף אם אינו למדן גדול אבל זאת למדו אצלי שלא ישתבשו בגמ' ומה גם בפשט. ואמר אז שלא יכולים לתפוס אותו כלל כי עפ"י רוב דבריו הם באמת ממקורים נאמנים ולעומקא דדינא והתופס אותי אינו מבין כוונתי ואך אם תופסים אותי שבאמת דברי קשים להבין וכולו מוקשה והוא נגד גמ' מפורשת וכדומה עכ"ז כאשר בכחי ובידי לתרץ התמי' כן בכחי לתרץ דבריו במקום שתופסים אותי:

יד) שמעתי ספיפר אדמו"ר מסאכטשוב זצלה"ה אשר אביו של הרה"ג ר' ישראל יהושע מקוטנא בעת שנולד לו בנו הגאון הנ"ל הי' בדעתו לקרא את שם בנו על שם הבעש"ט זי"ע וגם רצה לקרא שם בנו ע"ש הפנ"י שהי'

כי התנהג א"ע כשאר הילדים רק פעם אחת הלך המלמד עם הילדים בל"ג בעומר אל ההר כדרך המלמדים ושם יש הרים גדולים וגבוהים וכאשר המלמד עם הילדים כבר הלכו לביתם ראו שהנער הוא הרבי מקאצק וצלה"ה איננו הלכו עוד הפעם אל ההר לחפוש אותו וראו שהוא שוכב בפישוט ידים ורגלים על ההר והלכו ושמעו שאומר הפסוק לבי ובשרי ירגנו אל אל חי:

ח) שמעתי אשר בעיר זדונסקי-וואלע היו שני חסידים אשר שם האחד הי' יואב ושם השני הי' שמואל או דוד פעם אחת הלכו יחד ודברו ביניהם אם הרבי מקאצק זוכר אותם ומהרהר מהם או לא והי' ויכוח ביניהם אחד אמר שלא יוכל להיות שמהרהר מהם ואחד אמר שיוכל להיות שזוכר אותם ובאותו שבת היו חסידים מעיר הנ"ל בקאצק ושמעו מה הרבי מקאצק מתפלל א"ע ואמר מה זה אשר אנשים הנזכרים בתנ"ך יאמרו שאינני זוכר אותם וכל האנשים לא הבינו מה כיון בזה אך כאשר החסידים מזדונסקי-וואלע באו לביתם וסיפרו זאת בביהח"ס אז סיפרו שני החסידים הנ"ל הויכוח שהי' ביניהם ובטח להם נתכוין הרבי:

ט) שמעתי אשר אדמו"ר מסאכטשוב זצ"ל אמר טעם אמאי לא תיקן ר' אליעזר הקליר פיוט על ליל ר"ה משום שלא יסד ר' אליעזר הקליר שום פיוט ויוצר טרם ששמע הפיוט והיוצר מהמלאכים אז ארס ששמע יסד הוא הפיוט אבל בלי"ר ר"ה שהמלאכים אינם אומרים שירה משום שספרי החיים והמתים מונחים לפניו כמו שאמרו בגמ' מש"ה לא תיקן גם ר"א הקליר שום פיוט ושמעתי שכבר נדפס בס' מקור חיים:

י) שמעתי אשר אדמו"ר זצלה"ה מסאכטשוב בעל אבני נזר אמר על עצמו שהוא כמו הראשונים

שיח שרפי קודש

פעמים א"כ שוב צריך אני לנסות את כבודו עוד פעם אחת ואיני סומך א"ע על הבחינה הראשונה, והנה הרה"צ מצאנו רצה בדוקא ליקח אותו לחתן אך אמר לו שישע עמו להגאון הקדוש הצדיק אלקי מבבלו וצלה"ה ואמר לו שלא יסע כי כבר יש לו רבי אחד בקאצק ובעבור זה לא נעשה מהשידוך הלו: טז) שמעתי מפיו הקדוש של אדמו"ר מסאכטשוב וצלה"ה שאמר בדרך הלצה לתרץ מה שאמר יעקב אבינו ע"ה ללכן ב' ויצא הבה את אשתי ואבואה אלי' והקשה רש"י ואפי' קל שבקלים אינו אומר כן אל"ה העמיד שבטים יעיי"ש ואמר הוא לתרץ בדרך הלצה דהנה מה שאמר לבן ליעקב טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר קשה מה הוא טוב לו מאיש אחר אך ידוע שאחר הוא סט"א וזאת היתה כוונת לבן כי רצה להתגבר סט"א על סטרא דקדושה וידוע שיעקב הוא המובחר שבאבות ע"כ ה' כוונתו שיפיל אותו בסט"א רח"ל ויתגבר עליו ויהי ח"ו הקדושה בטומאה א"כ יהי' לו התועלת מיעקב שיהפך הקדושה לסט"א רח"ל משא"כ אם יתן את בתו לאחר שבלא"ה הוא בסט"א אין לו נפ"מ מזה ובדעתו ה' שבזה שיתן לו בתו לאשה תקלקל אותו לסט"א ולבן בקש לעקור את הכל וממילא לא יהי' השבטים וישראל כמיון א"כ טוב תתי אותה לו ומהפך לסט"א מתתי אותה לאיש אחר אשר בלא"ז הוא מסט"א ויעקב אבינו ע"ה בראותו אשר לבן אין רוצה לתת לו בתו לאשה הבין בדעתו הקדושה כי לבן רוצה אשר יעקב הוא בביתו כ"כ שנים ואינו גופל כלום מקדושתו והוא אותו יעקב דמקודם מש"ה אין נותן לו בתו לאשה כיון שסוף סוף לא יפעול כלום אצלו להפילו מקדושתו ולכן נתן לעצמו עצה נכונה לאמר בפיו לשון גרוע שאפי' קל שבקלים אינו אומר כן ולבו

שחי' שמו יהושע וגם רצה לקרא אותו אחר שם הגר"א מוילנא אלי' ושלח לו הקב"ה בפיו וקרא לו ישראל יהושע אשר הג' שמות הנ"ל ביניהם היינו ישראל יהושע מפורש וביניהם שם אלי' כי א' ל' מישראל ואותיות י' ה' ו' מיהושע הוא שם אלי' ומה נראה אשר קריאת השמות הם גבואה קטנה:

טז) שמעתי בעת אשר ה' אדמו"ר מסאכטשוב וצלה"ה כבר

חד עשר ה' עם אביו הג' הק' ר' זאב נחום וצלה"ה אבדק"ק ביאלע בעל אגודת אנוב בצאנז אצל הרה"צ הגאה"ק ר"ח וצלה"ה בעל ד"ח והרה"ק מצאנו רצה דוקא לשדך עמו ורצה לבחון אותו והראה לו ר"ש מס' תרומות דבר פלא שם ורצה הצדיק הנ"ל לכוש הבגד העליון ולילך למקוה ואמר לו שהוא יעין בדבר הפלא הנ"ל עד שיבא מהמקוה וביני לבני עד שלבש הבגד אמר לו לתרץ הר"ש הנ"ל והגיד לו לנכון וכאשר ראה הצדיק הקדוש הנ"ל את תריפתו אשר ה' עד לפלא אמר לו שיראה לו דבר אחר ג"כ פלא אז אמר לו הגאה"ק מסאכטשוב וצלה"ה אשר עתה הוא יבחין את הרה"ק מצאנו והראה לו חומרא אחת שניגד לו ע"ז תירוק ואמר לו הרה"צ מצאנו אמאי צריך לבחון אותי אמר לו הרה"ק מסאכטשוב שבאמת צריכין לנסות את המחזות אם הוא ת"ח כדאמרין לעולם ימכור אדם את כל אשר לו וישא בת ת"ח וא"כ צריכין לראות אם אבי הכלה הוא ת"ח אך התירוק ע"ז כי סמכין על המחזות הראשון מסתמא בתן וניסה ג"כ להחתן היינו המחזות דעתה בעת אשר רצה ליתן לו בתו ומסתמא עמד בנסיון אך זה נכון בפעם הראשון אך עתה שכבודו כבר ניסה אותי פעם אחד עם הר"ש דתרומות הנ"ל ועמדתי בנסיון וראיתי שכבודו אינו סומך א"ע על בחינה חדא רק רוצה לנסות אותי שני

הוא הרבי איז הי' כל הכבוד מעט בעיני וכלא כלום ורצה כבוד יותר ויותר להרבי ע"כ:

(ט) עוד שמעתי מהרה"ג ר"מ זצ"ל אב"ד דפה אשר הרה"ג הקדוש ו' ישראל יהושע זצלה"ה מקוטנא אמר על הגאון ר' עקיבא אייגער זצלה"ה שאין חילוק בין רעק"א להרא"ש ז"ל כי כמו שהרא"ש הי' בראשו כל הש"ס בבלי וירושלמי ופוסקים בן הי' לרעק"א כל הש"ס בראשו אך החילוק הי' בזה אשר הרא"ש ז"ל בשעה שכתב הי' וזכר כל הש"ס אבל רעק"א הי' לו ש"ס בראשו ולא הי' לפניו באותו רגע:

(כ) עוד סיפר לי הרה"ג ר"מ זצלה"ה הנ"ל אשר פעם אחת באו לרעק"א החת"ס חתנו והרב ה"יטא בעל חו"ד והגאון רעק"א הי' עמם מאד א"ע עם האורחים הנ"ל ואמר אף שיש לו גדר שאינו משמש מצולם עם תלמידיו אך לכבוד האורחים הנ"ל יצא חוץ לגדרו וצוה לבחור אחד מתלמידיו שלכבוד הני גדולים הצדיקים ישמש וכך עשה הבחור הנ"ל שהלך ובא והביא והוציא משקאות ומאכלים וביני לביני הם הי' מתוכחים בפלפול גדול זה אומר בכה וזה אומר בכה ורעק"א לכבודם לא רצה להגיד דעתו כלום עם מי הצדק שלא יהי' לפחיתות ולחולשות הגאון השני ושאלו החת"ס והחו"ד להג' רעק"א שיאמר עם מי הצדק ולא רצה רק קרא להבחור המשמש וצוה לו שהוא יגיד דעתו עם מי הצדק וחזר הבחור הנ"ל כל הפלפול שלהם מלה במלה ואמר דעתו עם מי הצדק בראיות גדולות מהש"ס ופוסקים המה ראו כן תמנה ונפלאו אחת שהבחור לא הי' כלל בביתם בעת שפלפלו א"ע כי הי' עוסק בשימושם ומהיכן יודע הפלפול שנית שהבחור לא הי' בר הכי ולא הי' למדן כלל ומהיכן יודע לפלפל כ"כ מש"ס ופוסקים ובפרט שהראיות שלו הי' ראויים

לכן כשישמע זאת שכבר נפל ברשתו וכבר נפל מקדושתו כיון שמדבר דברים כאלה יתן לו בתו לאשה וכן הי' באמת אבל באמת יעקב אבינו ע"ה רצה להעמיד תולדות השבטים כיון שהגיע העת למרכבה דקדושה והי' כונתו רצוני ולא נפל ח"ו כלום ע"כ דפח"ח:

(יז) שמעתי מאדמו"ר הוקן מסאכטשוב זצלה"ה שאמר אם הוא

מביט באיזה ספר אף פלפול יודע מה הי' מהות המכתב בקדושה:

(יח) שמעתי מהרב רמאה"ג ר' מאיר זצלה"ה שהי' אב"ד דפה

לסקרוב אשר הרב הקדוש איש אלקים הרבי מלובלין זצלה"ה שלח פעם אחת את החסיד ר' משה סטעניצער זצלה"ה להרב הקדוש איש אלקים מהר"מ מנעשכין זצלה"ה וכתב לו מכתב אשר שולח לו איש כלבבו וכערכו כי מנעשכין חשבו שהרבי מלובלין זצ"ל יסע בעצמו לנעשכין להרה"ק ר"מ זצלה"ה כי כן כתב מקודם מכתב שהוא בעצמו יבוא וכאשר נסע הר' משה סטעניצער זצ"ל עם מכתב מהרבי מלובלין חשבו שהרבי מלובלין בעצמו נוסע ועשו לו כבוד גדול מאוד והרה"ק מנעשכין שלח לו אנשים מכובדים שיסעו לגדרו על אם הדרך לקאולי לכבודו והאנשים האלו לא הכירו את הרבי מלובלין ובראותם את ר"מ סטעניצער חשבו שהוא הוא הרבי מלובלין ועשו לו כבוד גדול בכל הדרך עד למאד ובעיר קאולי עשו עבורו סעודה אצל הרה"ק מקאולי והי' כל העיר אצלו וכאשר בא בחזרה להרבי מלובלין ושאל לו איך הי' כל התהלוכת בדרך וסיפר כל הכבוד שעשו לו ואמר להרבי בזה"ל בשעה שעשו לי כל הכבוד הי' נחשך לי בעיני איז מיד פינצטער גיווארין פאר די אויגען כי בי אני שיהי' לי כ"כ כבוד אך כאשר זכרתי אשר כל הכבוד הזה הוא רק בעיני הרבי מלובלין והם חשבו שאני

שיח שרפי קורש

דק' אורקוב ר' יוסקנד הכהן וצלה"ה שהי' תלמידו המובהק של הגאה"ק מטשעכאנאווי וצלה"ה וכאשר באו לטשעכאנאווי הלך ר' איטשא ע"ה להרב הגאה"ק וצלה"ה ור' מרדכי שמואל ז"ל נשאר בביהמ"ד והלך ברעיונות הלך ובא בביהמ"ד וכאשר ר' איטשא ז"ל דיבר עם הגאון הנ"ל מהרבנות דלאדז אמר לו הרה"ק מטשעכאנאווי והלא ר' מרדכי שמואל אינו רוצה שאהי' רב בעירכם ואמר לו ר' איטשא והלא שנינו יחד נטענו אל כבודכם לקחת אתכם לרב בעירנו ואנחנו כל המשתדלים בענין הרבנות הלזו ור' מרדכי שמואל הוא תלמידכם ורוצה בכל לב והוא הי' עיקר השתדלן והשוב לו הג' ז"ל ומה אעשה שר' מרדכי שמואל אינו רוצה והי' בעיניו זאת לתמי' היתכן כזאת? וכאשר ר' איטשא ז"ל בא לביהמ"ד וסיפר לר' מרדכי שמואל הנ"ל דבני הגאה"ק אמר לו ר' מרדכי שמואל ז"ל שבאמת הי' רוצה בכל לב אך בעת שהי' ר' איטשא אצל הגאה"ק עלה לו לר' מרדכי שמואל ז"ל על רשיניו הוא בא לקחת את הרב מטשעכאנאווי להיות רב בלאדז והיאך אפשר זאת הלא הוא אינו רוצה לעשות שטרי מכירות ושכירות לעבוד בשבת והעיר לאדז מלאה פאבריקן והאין אפשר שיעמדו כל הפאבריקן בשבת והלא כאשר יגזרו גזירה זאת ירדפו אותו מלאדז ולא סיפר לשום איש מה שחשב רק עתה בא במחשבתו זאת ורוח הקודש הופיע בבית מדרשו של הגאה"ק מטשעכאנאווי וידע מחשבתו של ר' מרדכי שמואל ע"כ:

(ג) סיפר לי הגביר ר' יענקי' ליפשיץ הכהן בנו של דודי ר' מרדכי שמואל שסיפרה לו זקנתו הצדיקת יאכט ז"ל אשר בנה ר' מרדכי שמואל בעת שהי' ילד בן שנה הי' לו חולי אוסשלאג וכמין צרעת שהי' לו יסורים גדולים

הק' לגאון גדול ולא לפניו אז קמו החו"ד והחת"ס ואמרו שיכולים לישבע בשבועה שאם הג' רעק"א הי' גוזר על השלחן של עץ שידבר הי' השלחן ג"כ מדבר וכן שמעתי ממרן אדמו"ר מסאכטשוב וצלה"ה שהי' משבח לרעק"א עד למאד בצדקתו וגדולתו ופעם אחת אמר שבנו הג' ר' שלמה אייגער וצלה"ה הי' ג"כ עמקן גדול עד למאד כמו אביו וצלה"ה ואמר שמצא פלפול בעמקות גדול מהג' ר"ש אייגער ז"ל מה שהוא אמר ג"כ אותו הפלפול בימי בחרותו:

(כא) שמעתי מאדמו"ר הגאה"ק מסאכטשוב וצלה"ה בעת למדתי בפניו מס' ברכות בגמרא דמוכירין גבורות הגשמים בתוס' שם וסיפר שבהיותו רב בעיר קראשניעוויץ באו לפניו בביהמ"ד חסיד ומתנגד בשאלה שספק אצלם אם אמרו משיב הרוח ומוריד הגשם ואמרתי להמתנגד שיחזור ויתפלל ולהחסיד אמרתי שלא יתפלל עוד הפעם והי' לפלא אצלם והראיתי להם בש"ע דין מפורש בסי' קי"ד סעי' ח' וסעי' ח' דבני ספרד שאומרים בימות החמה מוריד הטל א"כ מסתמא בתוך למ"ד יום אמר כמו שרגיל לומר ואם מוכיר טל במקום גשם אינו חוזר משא"כ בני אשכנז שאין אומרים כלום בימיה"א א"כ צריך לחזור דמסתמא לא אמר כלום כמו שרגיל:

(כב) שמעתי מאדמו"ר הגאה"ק שליט"א מסאכטשוב שסיפר ששמע מפי ר' משה וואלף יאסקאוויטש אשר העיר לאדז רצה ליקח לרב הגאה"ק מוהר"א וצלה"ה מטשעכאנאווי ושלחו אנשים מובהרי הקהל שבררו ונסעו להג' הק' וצלה"ה עם כתב רבנות ולפעול אצלו שיקח ע"ע משרת הרבנות דשם ושתא האנשים היו הגביר החסיד ר' איטשא יאסקאוויטש אביו של ר' משה וואלף הנ"ל וגם את דודי אחי אמי ר' מרדכי שמואל ליפשיץ אבי הרב הג'

אצל השלחן ודיבר עמו בענינים אחרים ושאל לו אם מכיר את הרבי ר' פישלי מסטריקוב זצ"ל ואמר לו שמכיר אותו ושאל לו על מהותו, ואמר לו, ובקשו שיסע עמו לסטריקוב להרבי ר' פישעלי זצ"ל ולא רצה, אך הרבי ר' בונם בקשו כמה פעמים שיסע עמו עד שנתרצה, אז אמר להרבי ר' בונם זצ"ל הלא אנכי לא באתי אצליכם בעי.

זאת, רק בעבור הילד מרדכי שמואל החולה וצוה שוקנתי תבוא עם הילד והביט בו ואמר לה שתיק אותו עם לאננע אייל ועוד מין אייל שתקנה באפטיק ולא היה או אפטיק בלאדזו רק בעיר זגירוש ע"כ תיסע זגירוש ותקנה השמן ותמשוש הילד בכל גופו ותכרוך אותו בליילעך ואף שיצעק לא תשנית כלל ויהי לו רפואה אם ישכוב כך איזה ימים ועמדה עוד ולא רצתה לילך ושאל הרבי אותה מדוע אינה הולכת והלא כבר אמר לה רפואה והשיבה שרוצית שיברך להילד לאריכת ימים ובירך את הילד שיאריך ימים ועמדה עוד ושאל מדוע איננה הולכת ואמרה לו שרוצית שיברך את הילד שיוכל ללמוד כי מה לה אריכת ימים בלא לימוד תורה וברכו שיוכל ללמוד תורה ועמדה עוד ושאל אותה מדוע אינה הולכת והשיבה כי אם יהי עני לא יוכל ללמוד ע"כ מבקשתי שיברך אותו שיהי עשיר וברכו שיהי עשיר ויאריך ימים ויהי למדן וב"ה כן היה, ונסע עם זקניו להרבי ר' פישעלי ושם ביקש מזקניו זצלה"ה שיסע עמו לאלכסנדר שהי' אז שם הרבי ר' חנוך העניך מאלכסנדר זצלה"ה ש"ב, ונסע עמו על איזה ימים וביני לביני עשו הרפואה להילד וצעק בקולי קולות שלא היה אפשר לשמוע מגודל רחמנות על היסורים של הילד ולא השגיחו כלום וב"ה נתרפא ובאם זקניו היה בלאדזו אז ושמע הקולות מהילד בטח לא השגיח כלום רק היה לוקח מהילד הליילעך עם

גדולים ולא היה יכולים לרפא אותו בכל ריצעפטין ודאקטוריים וכמעט שהי' נמאס אצלה ח"ו מחמת העגמ"נ והיסורים ולא היה להם לא יום ולא לילה ולא היה להם כח לסבול אותו וכמעט שהתיאשו ממנו פעם אחת בא הר' ר' בונם זצלה"ה ללאדזו והוא היה לו ידיעה ברפואות כי היה אפטיקער ע"כ הלכה זקנתו להר' ר' בונם זצלה"ה ובכתה לפניו שיתפלל על בנה שיתרפא גם יתן לה איזה רפואה או סגולה ולא רצה להשיב לה כלום, רק אמר לה שבעלה הוא זקני הרב הגדול ר' משה זצלה"ה הכהן ליפשיץ בנו של הנאה"ק ר' בנימין וואלף ליפשיץ הכהן אבדק"ק פארנטשאוו יבוא אליו ויאמר לו הכל וזקני הג' הג'ל היה מתנגד גדול נגד הר' ר' בונם זצלה"ה והיא ידעה שלא ירצה לילך אצלו ע"כ אמרה להרבי ר' בונם זצלה"ה תירוצים שונים שאינו בביתו וכדומה אך הרבי ר' בונם באחת שיבוא אליו, והלכה לא בעלה ובקשה אותו שילך להרבי ולא רצה בשום אופן והלכה בחזרה להרבי ואמרה שבעלה אין יכול לבוא לפי שאינו בקו הבריאות וכדומה ובכתה לפניו שיתפלל על בנה ויאמר רפואה ולא רצה רק שבעלה יבוא, כן היה איזה ימים עד שרצה הרבי ר' בונם לנסוע מלאדזו והלכה עוד הפעם אל הרבי ובכתה לפניו וסיפרה האמת שבעלה אין רוצה לילך אליו והוא פקוח נפשות והשיב לה שבאם בעלה יבוא אליו יאמר לו רפואה ובעצה"ה יתרפא ורצתה זקנתו לביהמ"ד שבעלה היה לומד שם וכן השכנים ועוד הרבה אנשים ובכו לפניו כי הרבי נוסע והוא סכנות נפשות ואף אם אינו רבי אבל עכ"פ רופא ודאקטאר טוב, ומבטיח שיתרפא כאשר ילך אצלו, לכן ילך אצלו, ולא יכול לסבול מה שעשו לו זהלך להרבי, וכאשר בא להרבי כיבד אותו מאד בלעקאך ויי"ש וביקשו שישב

שיח שרפי קודש

תורה שעלו אז ברעיונו בכדי שלא יבלבלו אותו בשעת התפלה ובשעת קר"ש:

(כח) **שאלתי** אותו אם ליתן שם להילד הנולד על שם הילד הנפטר כאשר מבואר בספרים ובשם הגר"א מוילנא ולא הסכים לזה ולא אמר טעם:

(כט) **בעת** פטירת הה"ג הקדוש ר' וואלף מסטריקוב זצלה"ה שמעתי מפיו הקדוש שאמר הפסוק יצא אדם לפעלו ולעבודתו עדי ערב שהי' אצל צדיקים ועבד עבודתו עדי ערב וכן מבואר בגמ':

(ל) **שמעתי** מהרב החסיד ר' יצחק מענדיל משעדליץ נ"י נכד בעל אגודת אוזב שהוא הי' אצל אדמו"ר הגאה"ק מסאכאטשוב בעל אבני נזר זצ"ל כי בא אליו איש אחד ושאל לו עצה איך שיש לו חמשה מאות רובעל ויש לו חמשה בנות גדולות שהגיע זמנם להשיא אותם וכעת נודמן לו דקנות יצר עם עצים ולייתן הסך הג"ל ערבון ועוד יצטרך להלות א"ע מצות אך אם יצזור השם שיהי' חורף עז וקשה וקרה אז ירויח ויהי' לו להשיא הבנות ובאם יהי' חורף קל יפסיד כל הכסף וכאשר שאל לו זאת התחיל הבעל אבני נזר לצעוק שלא יבלבל את ברעיונו ושילך מאתו ולא הלך וצוה להרב ר' יצחק מענדיל נ"י שישלך אותו החוצה ואמר וכי נביא אנכי לידע אם יהי' חרף חזק אך ר' מנחם מענדיל הג"ל עמד ולא השליך אותו והבעל אבני נזר רץ הנה והנה בכל החדר וכאשר בא בחזרה וראה שעדיין האיש עומד אמר לר' יצחק מענדיל נ"י אמאי לא תשליך אותו והשיב כי לא יוכל להשליך את ישראל, ואמר לו הבעל אבני נזר הן אתה רואה איזה שאלות שואלים אותי ומה אתה אומר לזה? וכאשר שאל לו זאת נזכר מאמר הגמרא במה

השמן מחמת היסורין ולא השיג כלום על הבטחת הרבי, והרבי ר' בונם ראה זאת ברוח קדשו שטוב אשר זקיני זצלה"ה לא יהי' בלאדו בעת שיעשו הרפואה ע"כ ביקש ממנו שיסע לסטריקוב וראה שלהילד יש לו עוד יסורים ולא טוב הדבר שיסע בחזרה לביתו ע"כ עכבו עוד ונסע עמו לאלכסנדר והכל ברוה"ק שהופיע בבית מדרשו ע"כ:

(כד) **סיפר** לי איש אחד כי בעת שאכל אחר החתונה על שלחן חותנו נסע לאדמו"ר הק' מסאכטשוב בעל אבני נזר זצ"ל ושאל לו עצה אם יעשה לו חנות והסכים אתו כי ב"כ וב"כ לא ילמוד, טוב שיעשה לו מסחר ועשה לו חנות סמוך לפאבריק שהיה שם פועלים רבים עכ"ר, והי' לו פדיון גדול, ולפלא הי' שלא הרויח ולא ידע מה זאת ונסע עוד הפעם לאדמו"ר זצלה"ה לשאול אותו ובא בקובלנא הלא הוא בעצמו צוה לו שיעשה מסחר והשיב לו אדמו"ר זצלה"ה שיוכיר א"ע אם לא רימה למי במדות ומשקלות, ובאמת הי' איש נאמן והי' לו איפת צדק אך כאשר עמד ומשתומם נזכר שהקיל א"ע במידות לפעמים לערלים ולא דקדק במדה ובמשקל אז אמר לו זאת הסיבה כמאמר הגמרא לא יהי' לך אבן ואבן ואם עשית כן לא יהי' לך וד"ל:

(כה) **שמעתי** שהקפיד שלא לאמור קרבנות אחר התפילה כי תפילות כנגד תמידים תקנום, ועלי' השלם כל הקרבנות כולם כמובן: **בו** שמעתי שהי' זהיר שלא ליתן צדקה בחושך לילה, והוא ירושלמי שקלים:

(כו) **שמעתי** מאדמו"ר הגאון דסאכטשוב שהגאה"ק בעל צמח צדק מלובאוויטש זצ"ל כתב בכל יום ויום בין ברכת ישתבח לברכת קר"ש החידושי

עבור, וילכו על קברו, ומזה נראה עד כמה צריכים לזהר ולשמע את דברי חכמים באימה וביראה:

(ב) פעם אחד בערב ש"ק בא על ש"ק הרה"ק מדויקוב להגוסער יוד מעיר חדש בן בעל מאור ושמע זצ"ל והתמרמר הגוסער יוד שאין לו דגים על שבת והלך הדויקווער לסטאנציע שלו ופתאום בא ערל אחד להעיר עם דג גדול ואמר שזאת הביא עבור הרב ועשירי העיר והנשים רצו לשלם לו הרבה מעות עבור הדג כי לא הי' נמצא כלל דגים ולא רצה לשמוע כלל רק רץ ישר להגוסער יוד ונתן לו הדג הנ"ל והגוסער יוד צוה שלא להסיר קליפתו ולא לחתכו רק שיבשלו אותו שלם ולקח כל הדג לחדרו וכאשר בא אליו הרה"ק מדויקוב בש"ק סיפר לו המעשה מהדג אמר לו ידעתי כבר מזה והלא אני שלחתי אותו לכם והי' גלגול גדול:

(ג) שמעתי כשהגוסער יוד הי' אומר תורה הי' אומר אף בטעותים ובזה הי' סודי סודות עד שפעם אחת אמר הרש"פ יתרו פסוק י"א על הכתוב עתה ידעתי כי גדול ד' מכל האלקים שלא הניח ע"ז שלא עבדה אמר שלא הניח עולם הזה שלא עבדה כי הי' נכתב בראש תיבות ואמרו לו רבי הלא איתא עבודה זרה והשיב להם כי עבודה זרה ועולם הזה אחת הוא וד"ל וזה נראה פירוש הכתוב עצביהם כסף וזהב מעשי ידי אדם:

(ד) סיפר הגה"ק מביאלע אביו של הגה"ק בעל אבני נזר זצ"ל אשר בעת שגולד הגאה"ק ארמור"ר בעל אבני נזר הי' חשכות גדול בבית כי הי' אז רב אחד בעיר אלקוש שנתן סגולה להיולדת כי היתה מקשה לילד לעשן החרד עם לידתו ציבור, והי' חושך גדול שלא ראו איש את אשה וברגע שגולד נתמלא כל הבית אורה כמו שנאמר

שאמר הקב"ה ועתה הניחה לי ראה שבו תלוי, והשיב הרה"ח ר' מענדיל ואני ג"כ אומר כן שהרבי יודע, ואמר לו היתכן, וגם אתה אומר כן? והשיב כי יש לו סימן, ושאל אותו איזה סימן יש לו, והשיב כי מזה שבאים עם שאלות כזו אל הרבי ולא אלי, בטח יודע הרבי ולא אני, וכאשר אמר לו כן, רץ אל ארגו הספרים ונשען עליו כרגע ובא בחזרה ואמר להאיש הנ"ל תפשה העסק וקח היער והעצים, ואח"כ נעשה חורף חזק גדול מאד, והאיש הנ"ל הרויח הרבה, וכ"ז ברוח קדשו וצלה"ה:

(א) שמעתי מאמי הצדיקת מרת רבקה גם מדודי החסיד הישיש

ר' מנחם הכהן ליפשיץ כי זקני הגאה"ק ר' מרדכי וצלה"ה אבדק"ק פארנטשוב הי' דן פעם אחת ד"ת והי' בע"ד אחד גביר ועשיר מנכבדי העיר שלא הוטב בעיניו הד"ת הנ"ל ואמר הלא השומר שלי היינו סטרוש שלי ג"כ הי' דן הד"ת כן וכאשר שמעה זקנתי הצדיקת וצלה"ה דברים האלה אמרה בעלמא דקשוט תראה כי באמת הי' הד"ת כדון, ובזמן קצר מת האיש הנ"ל ואח"כ נסע זקני הגאה"ק הנ"ל על המרכבה בדרך ופתאום עמדו הסוסים ולא רצו לילך והבעה"ה הכה את הסוסים ובשום אופן לא רצו לילך עד שהי' מוכרחים לצאת מן המרכבה ולא ראו כלום ולא הבינו מה זאת וזקני הקדוש לא הלך מהמרכבה רק אמר כי המת בעל הד"ת הנ"ל עיכב הדרך וקרא לו בשמו ואמר מאמי עשית, ואסטאו דראני, לא הי' דך לדבר כן, ושמעו בכיות גדולות, ואמר לו לא תירא כלום, אני מוחל לך ואתקן את נשמתך בביתי, ופתאום נתהוה נהר מים גדול ואמר זקני הק' הלא אמרתי לך כי בביתי אראה לתקן הדבר, ושוב לא הי' שום עיכוב, ונסעו לעיר ותיכף אמר לעשרה אנשים שיאמרו תהלים

שיח שרפי קודש

לח) שמעתי מהגאון הגדול ר' אפרים זצלה"ה אב"ד דק"ק

אמסטוב בלמדי אצלו כי פעם אחת בא הגאון בעל שאנת ארי' לעיר ברעד בערב ש"ק וסר לבית הגאון ר' אפרים זלמן מרגליות זצלה"ה ובבואו שמה לא הי' הגאון ר' אפרים מרגליות בביתו וראה אצלו ספרים הרבה מאוד כי הי' עשיר גדול ומיד הלך מאצלו ונסע לעיר אחרת וכאשר בא בעל בית אפרים לביתו ושמע שהשאג"א הי' אצלו והלך מאתו רץ אחריו והשיגו ובייש ממנו שילך אצלו ויהי' אצלו שבת ולא רצה בשום אופן ואמר כי אינו מבין איך יוכל להיות למדן אם יש לו כ"כ ספרים ועשות ספרים הרבה אין קץ ואצלו בביתו אין יותר מש"ס ומפרשים: לט) שמעתי מוקנים אשר הרבי מלובלין הי' דר

בטשעכוב סמוך ללובלין והקצינים החזיקו אותו עם פרנסה כי הגיד להם איזה בהמה יהי' כשרה ואיזה לא ושלמו לו עבור זה איזה סכום כמו עשרה גדולים מכל בהמה והי' משתוקק להעתיק דירתו ללובלין והמתנגדים רדפו אותו מאוד ולא הניחו אותו לקבוע דירתו בלובלין וכאשר ראו כל האותות והמופתים ממנו וראו אצלו בחוש הרוח הקודש כאשר קראו אותו החוזה מפולין אמרו הם שהוא ח"ו מסט"א וכדומה פעם אחת נחלתה בחו של מתנגד אחד שמו ר' שמחה ליב ע"ה והיתה בעיר קראקא עד שהרופאים אמרו נואש והיתה כמעט גוססת ונתיישב האיש והלך לטשעכוב להרבי מלובלין כי מה יזיק לו כי היא כבר אחר היאוש ואולי תתרפא ואפילו יהי' ח"ו מצד אחר וד"ל אך הלך כשתיקה ובסוד שהמתנגדים לא ידעו מזה ולקח אתו רענדיל והב וגם ח"י גדולים כי הרבי לא רצה ליקח יותר מח"י גדולים והוא יתן הרענדיל ואם לא ירצה יתן שמנה עשר

שנאמר במשה רבינו ע"ה ותרא אותו כי טוב כי נתמלא כל הבית אורה:

לה) אביו הגאה"ק הנ"ל אמר על בנו האדמו"ר הנ"ל כי הוא ארי' היינו לייבעלי ולא לייבעלי רק ארי גדול הוא היינו לייב ולא לייב רק ארי' דבי עילאי מיר ווייסען נישט וואס ער זאגט רק אם נלמוד בעיון גדול אז יעזור השי"ת אפשר נבין דבריו הקדושים:

לח) סיפר לי הרב החסיד ר' יצחק מענדיל נ"י אשר בעת שמתה אשתו של אדמו"ר מסאכטשוב זצלה"ה בת מרן הקדוש מקאצק זצלה"ה אמר אדמו"ר זצלה"ה אליו הנה בעת שנפטר מן העולם הקאצקער רבי אמר החידושי הרי"ם עליו כי חי ע"ב שנים כמספר אמלא כמו שכתב הבעל הטורים בחומש שמות כ"ז פ' משפטים על פסוק את מספר ימיו אמלא ואמר הכותב ועיין במהרש"א מס' קידושין דף ל"ה על הנמ' הקב"ה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום שהוא ע"א שנים כמספר אמלא בלא האלף הראשון והוא להיפך מבעה"ט הנ"ל] וכן החידושי הרי"ם הי' חי ע"ב שנים וגם הרבנית נפטרה בת ע"ב שנים וגם אני הולך לשנות ע"ב ובעוד איזה חדשים נפטר הוא י"א אדר שנת תר"ע נפטר אדמו"ר זצלה"ה והרבנית נפטרה בחודש סכת באותה שנה:

לח) שמעתי מפי הרב הגאה"ק ר' מאיר זצלה"ה אב"ד דפה שפעם אחת בא הרב הגאה"ק ציט"ע ר' ישעי' מפרשעדבור זצלה"ה להרבי מלובלין זצלה"ה ואמר הרבי מלובלין שמרגיש בו ביטול תורה על הדרך ולא הבין הגאה"ק הנ"ל כי באמת לא ביטל אפי' רגע עד שאמר לו שלמד בגמ' קטנה, ואמר לו הרבי מלובלין שזאת הוא הביטול תורה כי הי' צריך ללמוד בגמ' גדולה:

שיח שרפי קודש

נב 103

על תנופה והרמב"ם למד הפירוש ריחות רעות ביוד והוא הוא:

מא) גם שמעתי שאמר על הרמב"ם התמי' שכתב שאין מצוי שדים וטעם הקרבנות כי מקודם מובחים לשעירים ושדים כמו שנאמר ולא יובחו עוד לשעירים והלא בנמ' נמצא כמה מעשיות משדים ואמר שהרמב"ם פסק כך שאינו נמצא בכדי שבאמת לא ימצא כי כאשר פסק זאת הרמב"ם פסקו כך בשמים וממילא אינו נמצא אבל באמת ה' נמצא עד פסק הרמב"ם:

מב) שמעתי מהרה"ר ר' מאיר אב"ד דפה וצלה"ה אשר בעת שצמד הרה"ק ר' יצחק מווארקי וצלה"ה הרבי מווארקי על המבחן בהסעמינאריים ששיג' הקאנצענץ כמו שה' המנהג אז, ושאלו לו שיאמר הפירוש בלשון דייטש „חמסי עליך" אצל שרה והוא ה' בכעס עליהם ואמר להם שהפירוש הוא „מיין גרים צארען אויף דיר" כמו חמתי עליך עם תיו שהוא לשון כעס והבינו שהוא בכעס עליהם ונתנו לו הקאנצענץ:

מג) שמעתי שהמתנגדים מלובלין אמרו שבעת שיסתלק הרבי מלובלין וצלה"ה מהעולם יעשו לעצמם טעודה גדולה וספרו זאת להרבי מלובלין אמר שבטוח אשר בעת שיפטר מן העולם לא יוכלו לשתות אפי' י"ש וכן ה' כי נפטר ביום תשעה באב תקע"ה על המצבה נכתב הפרס ארץ רעשה: מד) שמעתי מפי אחי מו"ר הרב הגאון הגדול הח' מוהר"י

אבד"ק נאשעלסק וצלה"ה ששמע מפי אדמו"ר הגאון הקדוש מוהר"א וצלה"ה מסאכטשוב בעת נסעו יחד עמו במרכבה קודם שנתקבל לאב"ד בנאשעלסק אשר בעת שנתקבל הגאון הקדוש מ' אבישל וצלה"ה לאב"ד בפראנקפורט דמיין עלה על הבימה בביהמ"ד והגיד דרשה וקודם הדרשה אמר שקשה לו שלשה קושיות (א) קשה לו האיך ה' אנשי עיר גדולה

עשר גדולים וכאשר בא ונתן הרענדיל אמר לו הרבי כי באמת לא החטיא המטרה כי אין לו אפילו פ"א על שבת בביתו ע"כ לוקח הרענדיל וברכו ברמאה שלימה והלך מאתו וכתב לעצמו השעה והרגע שברכו הרבי וכן ה' באותו הרגע ה' לה זיעה ונתרפאה לגמרי והרופאים לא הבינו זאת, והמתנגדים גם על זה אמרו שהוא ח"ו מסט"א אך ה' שמחה ליב הנ"ל האמין בו ונסע פעם בפעם אליו עד שבא אליו ואמר לו שנודמן לו קננות עבור הרבי בית בלובלין אך הוא חורבה ואומרים שהשדים שם וכמה פעמים בנו הבית הזאת ולא יכלו לדור בו ואמר לו שמהשדים אינו ירא כלום עם תפילת ערבית אחת יבריחם אך מהמתנגדים הוא ירא ואמר שיאמר להמתנגדים שיתן כתב בחת"י שיתנהג א"ע כהמתנגדים עפ"י ש"ע ולא יסור אפי' קוצו של יו"ד מהש"ע ויקנה עבורו הבית וכן עשה ונתן כת"י והתנהג א"ע כל ימיו שהתפלל תפלה בזמנו וכן בא מעוטף עם טו"ת בכל יום מביתו לביה"מ דרך עלי' ואכל עם אשתו בכל ליל שבת פירות כמבואר בש"ע אוכלת עמו בכל ליל שבת וכדומה ועד היום המנהגים בבית המדרש של הרבי מלובלין וצלה"ה כל דבר ע"פ ש"ע חוץ מה שמתפללים בו נוסח ספרד אבל בתקיעות ובקריאת התורה שאין קוראים שני פעמים על אותו שלחן בבוקר שמתפללים איזה מנינים שחרית וקוראים בכל פעם על שלחן אחר הכל ע"פ ש"ע ע"כ:

מ) שמעתי אשר הרבי מקאצק וצלה"ה אמר לתוך הרמב"ם התמי'

שכתב במורה נבוכים טעם על קטורת לבסם הרוחות רעות, וכולם תמהו על הרמב"ם מה ראה על ככה ואמר הרבי מקאצק לא אדע מה רוצים מהרמב"ם הלא הוא זוהר הקדוש אך בזוהר כתב לעכב הרוחות רעות כמו שאיתא בנמ'

שיח שרפי קודש

צריכים שאם בוכים בדמעות של שקד
אזי ננעלים השערים וד"ל :

(ב) עוד מהנ"ל, בס' שם משמאל פ'
תצוה דף נ"ט. ענין יום הכניסה
י"ל עפ"י מה שהגיד כ"ק מוהר"י
מוורקע זצ"ל ששלשה ימים י"א י"ב
י"ג אדר הם דוגמת שלשת ימי הגבלה
למתן תורה כן לפורים דהדר וקבלות.
בימי אחשוורוש :

(ג) עוד שם, ואמרנו להוסיף בזה מאמר
כ"ק אדמו"ר הרי"מ זצ"ל בהא
דעולות שהקריבו בני נח היו בלי הפשט
ונתוח מורה בלתי סילוק ונקיין מהפסולת
ע"כ :

(ד) עוד שם, דף פ"ד. וכעין ששמעתי
מאדמו"ר הכהן הגדול זצ"ל
מאלכסנדר, אהא דאמרינן אזמר בשבחין
למיצל גו פתחין מדקאמר למיעל מכלל
שעדיין עומד מבחוץ והאיך אפשר לו
לזמר והסביר הדבר עפ"י משל, לעובר
לפני חנות של בושם שהרחיח שהוא
מרגיש מושך את דעתו ורצונו לשם
ומפאת זה בכוחו לזמר ע"כ :

(ה) עוד מהנ"ל, סיפר לי הרה"צ ר'
נפתלי שליט"א מקאלושיין
שהרה"ק ר' יחיאל מאיר ממגולניצה זצ"ל
הי' אצל הרה"ק ר' שלום מבעלזא זצ"ל
ושאל אותו ה' מכיר את המגיד
הק' מקאזניץ זצ"ל והשיב לו הרה"ק
ממגולניצה שהכיר אותו היטב ולמד
אצלו, ולא עוד שיש לו הבטחה מזקני
המגיד זצ"ל שבכל עת וזמן שיחפוק
לראותו יתגלה אליו בהקץ ע"כ :

(ו) עוד מהנ"ל, סיפר הרה"ח ר' יעקב
מפה סוקילוב מנהג הרה"ק
הר"ש זצ"ל מקאריוו ומפה שהי' דרכו
בקודש שבכל עש"ק כאשר קנו ב"ב
הדגים לכבוד ש"ס הראו לו מקודם כן
הי' דרכם תמיד. ופ"א הראו לו בעש"ק
דג אחד והוא כאשר אחזו בידו חטק
הדג לפיו את בגד הרה"ק הנ"ל כנגד
לבו במקום שקראין קלאפע ויחזק בו
רשוני

פראנקפורט דמיין כ"כ שוטים ליקח
לאבישל לרב בקהילתם והאיך עלה על
רעיונם שטות גדול כ"כ ליקח את
אבישל עבור רב (ב) קשה לי אף אם
חמצי לומר שאנשי פראנקפורט דמיין
נעשו שוטים גדולים ליקח לאבישל לרב
ועלה על רעיונם שטות גדול כל כך
אבל קשה מהיכן ניקח לאבישל חוצפה
גדולה שירצה להיות רב בעיר פראנקפורט
דמיין אפי' אם פראנקפורט רוצים הלא
אבישל בעצמו יודע מי הוא (ג) קשה
לי אף אם אנשי עיר פראנקפורט שוטים
גדולים ורוצים ליקח לאבישל לרב
עבורם וגם אבישל חציף ויש לו עזות
שרוצה להיות רב בעיר פראנקפורט
הגדולה אבל קשה מדוע הסכימו בשמים
לדבר כזה שאבישל הי' רב בפראנקפורט,
אך אמר שבקושי אחת מתורצת חברתה
אם העיר פראנקפורט דמיין הם שוטים
גדולים כ"כ ורוצים ליקח לאבישל לרב
בחושבם שראוי להם אי"כ מדוע לא ירצה
אבישל אם הם רוצים ואינה שום חוצפה
ואם שניהם רוצים העיר פראנקפורט
וגם אבישל רוצה מדוע לא יסכימו
בשמים אי"כ מסתמא מן השמים הוא
וכמובן עניוות הצדיק הגדול ר' אבישל
אבד"ק פראנקפורט דמיין :

עוד אשר שלח לי ידינ' הרה"ג
מוהר"ר צבי יחזקאל מיכלזוהן
שליט"א בועד הרבנים בורשה
אשר שלח לו ש"ב מהור"ר מנחם
מענדיל במוהר"י פראהמאן
מעיר פליץ.

(א) סיפר לי א"א שיחי' בשם חסידי
קשישאי בשם הרבי ר'
בונם ז"ל על הא דאמרו חכמ"ל
ברכות דף ל"ב: שערי דמעות לא
ננעלו למה לי השערים כיון שתמיד
פותחים הם ולא ננעלים? ואמר שהשערים